

**ΣΥΝΟΨΗ
ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ**

**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2010-11**

**ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΤΟ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΟΜΕΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ:

ΧΟΥΛΙΑΡΑ-ΡΑΪΟΥ ΕΛΕΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΑΝΗ ΜΑΡΙΑ ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΚΑΡΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

**ΒΟΥΡΒΟΥ ΛΟΥΚΙΑ, ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ Ι.Δ.Α.Χ. (ΓΡΑΜΜ. ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ)**

I. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

1. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, παρά τις δυσμενείς συγκυρίες και τις διαρκώς αυξανόμενες δυσκολίες, εξακολουθεί να παρέχει υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικό έργο και να υλοποιεί τους πολύπλευρους στόχους του. Η κατάρτιση επαρκών φιλολόγων διαπιστώνεται από τις εξαιρετικές επιδόσεις των αποφοίτων του σε δημόσιες εξετάσεις (π. χ. ΑΣΕΠ), από την επιτυχή ανταπόκρισή τους σε σπουδές μεταπτυχιακού επιπέδου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, από τις διακρίσεις τους, και από την παροχή ικανοποιητικού επικουρικού διδακτικού έργου με την ιδιότητα των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Στα **ΘΕΤΙΚΑ** του παραγόμενου στο Τμήμα Φιλολογίας διδακτικού έργου εγγράφονται τα εξής:

- Η επιτυχία του εκπαιδευτικού προσωπικού στην προσφορά σπουδών υψηλής ποιότητας, παρά τις αντίξοες αντικειμενικές συνθήκες
- Η άρτια διαδασκαλία και οι προσεγμένες διδακτικές μέθοδοι που ακολουθούνται από την πλειονότητα του διδακτικού προσωπικού
- Η επίτευξη πολύπλευρων μαθησιακών στόχων
- Η καλή οργάνωση των μαθημάτων με ορθή κατανομή της διδακτέας ύλης και ισορροπημένη κάλυψή της με βοηθήματα και προφορικές παραδόσεις-διαλέξεις, καθώς και με την αποφυγή επικαλύψεων
- Η διανομή και συστηματική επικαιροποίηση βοηθημάτων
- Η επισήμανση και αναζήτηση παλαιάς και νεότερης βιβλιογραφίας και με τη βοήθεια ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων
- Η παρακολούθηση και επισήμανση νέων στοιχείων και νεότερων ερευνητικών κατακτήσεων κατά τη διάρκεια των παραδόσεων
- Η επαρκής υποστήριξη των περισσότερων μαθημάτων με πρόσθετο βιβλιογραφικό υλικό (πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων)
- Η αφοσίωση των μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού στο διδακτικό έργο με τη συστηματική αναπλήρωση τυχόν απολεσθεισών διδακτικών ωρών, ακόμη και εκείνων που η απώλεια τους δεν οφείλεται σε δική τους υπαιτιότητα
- Η καλή επικοινωνία και καθοδήγηση των φοιτητών, καθώς και η άψογη συνεργασία με τους διδάσκοντες
- Η παρακολούθηση των φοιτητικών εργασιών και η δημιουργική συνεργασία με τους φοιτητές, παρά τον εξοντωτικό φόρτο εργασίας του προσωπικού
- Η συστηματική γνωστοποίηση της διδακτέας ύλης μέσω του Οδηγού Σπουδών, της ιστοσελίδας, των γραπτών ανακοινώσεων ή διά ζώσης κατά τη διάρκεια των μαθημάτων
- Η πειραματική, κατ' ανάγκην, αξιοποίηση νέων τεχνολογικών-ηλεκτρονικών δυνατοτήτων, στις περιπτώσεις που οι συνθήκες το επιτρέπουν, για τη διδασκαλία και την επικοινωνία με τους φοιτητές
- Η μύηση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία με την επισήμανση θεμάτων ή μη κορεσμένων ερευνητικών περιοχών και με τον τρόπο ανάπτυξης ορισμένων θεμάτων

- Οι προσκλήσεις επιστημόνων για διαλέξεις στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων των τεσσάρων Τομέων του Φιλολογικού Τμήματος
- Η ικανοποιητική συμμετοχή των φοιτητών στα μαθήματα
- Η συγκρότηση, όταν αυτό είναι αντικειμενικά εφικτό, ομάδων εργασίας
- Η συστηματική αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών στα μαθήματα με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με συνδυασμό εναλλακτικών τρόπων εξέτασης
- Η συνεκτίμηση της παρακολούθησης και συμμετοχής των φοιτητών στις συζητήσεις κατά τη διάρκεια των παραδόσεων
- Η ικανοποιητική επίδοση των φοιτητών στα μαθήματα
- Η διαφάνεια στην αξιολόγηση των φοιτητών με τη δυνατότητα πρόσβασης στα γραπτά και συζήτησης με τον διδάσκοντα για τα τυχόν παράπονά τους, αν η βαθμολογία δεν τους ικανοποιεί

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το Τμήμα Φιλολογίας ενθαρρύνει τους φοιτητές του να ενταχθούν σε προγράμματα εκπαιδευτικών ανταλλαγών και για τον σκοπό αυτό έχει συνάψει συμβάσεις με τριάντα περίπου ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus.

Στα ΑΡΝΗΤΙΚΑ στοιχεία, που κάποτε γίνονται τροχοπέδη στην επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων του Τμήματος, εγγράφονται οι ακόλουθοι παράγοντες:

α. Η ακραία δυσαναλογία του αριθμού διδασκόντων-διδασκομένων.

Κατά κοινή ομολογία, το Τμήμα Φιλολογίας εκπαιδεύει υπερβολικά μεγάλο αριθμό φοιτητών, λαμβανομένου υπόψη του μικρού αριθμού μελών ΔΕΠ που διαθέτει. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 διδάχτηκαν συνολικά 218 προπτυχιακά μαθήματα, στα οποία ήταν εγγεγραμμένοι 5814 φοιτητές. Ο αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών σε πολλά από τα προσφερόμενα μαθήματα είναι μεγαλύτερος των 800 (ενίοτε και ανά τμήμα φοιτητών), τη στιγμή που το Τμήμα δεν διαθέτει αίθουσα διδασκαλίας για περισσότερα από 160 άτομα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Τμήμα Φιλολογίας δέχεται μεγαλύτερο αριθμό εισακτέων φοιτητών με το ομόλογο Τμήμα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (το οποίο όμως διαθέτει τριπλάσιο αριθμό μελών ΔΕΠ), και περίπου διπλάσιο αριθμό εισακτέων από το ομόλογο Τμήμα του Πανεπιστημίου Κρήτης (το οποίο διαθέτει ίσο αριθμό μελών ΔΕΠ με το Τμήμα μας). Αξίζει να υπογραμμιστεί επίσης ότι το Τμήμα Φιλολογίας, πέραν των δικών του φοιτητών, προσφέρει μαθήματα και σε μεγάλους αριθμούς φοιτητών άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου (Ιστορίας-Αρχαιολογίας, Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας και Πλαστικών Τεχνών-Επιστημών της Τέχνης), καθώς και σε φοιτητές προγραμμάτων του ΔΙ.Κ.Ε.Π.Π.Ε.Ε. «Σταύρος Νιάρχος».

Η δυσαναλογία του αριθμού διδασκόντων και διδασκομένων δυσχεραίνει το έργο του εκπαιδευτικού, περιορίζει τη δυνατότητα προσφοράς σεμιναρίων και ανάθεσης ομαδικών και ατομικών εργασιών σε φοιτητές και τη στενότερη παρακολούθησή τους από τον διδάσκοντα, παράλληλα εμποδίζει τον εμπλουτισμό των προγραμμάτων σπουδών με νέα αντικείμενα, τη συστηματικότερη εξοικείωση των φοιτητών με μεθοδολογικά ζητήματα, την εφαρμογή σύγχρονων τρόπων διδασκαλίας, καθώς και την

καλύτερη αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας στη διδασκαλία και την έρευνα των ανθρωπιστικών επιστημών.

Τα προβλήματα του Τμήματος οξύνονται περισσότερο με τη δυσκολία προκήρυξης νέων θέσεων, την υπερβολική καθυστέρηση διορισμών ήδη εκλεγέντων μελών ΔΕΠ, τις χρονοβόρες εκκρεμότητες των νομικών ελέγχων της πανεπιστημιακής Διοίκησης και τη συχνή και άνευ σοβαρών λόγων επιστροφή εκλογών στο Τμήμα, με αποτέλεσμα να είναι ορατός ο κίνδυνος εκλεγέντες υποψήφιοι να αναζητήσουν αλλού εργασία, καθώς δεν μπορούν να υπομείνουν την επαγγελματική αβεβαιότητα επί δύο ή τρία χρόνια (ήδη στο πρόσφατο παρελθόν σημειώθηκε τέτοια περίπτωση). Σε αυτά πρέπει να προστεθεί και η δραματική μείωση ή και περικοπή των θέσεων διδασκόντων επί συμβάσει με το Π. Δ. 407/1982. Περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης προκλήθηκε από την ομαδική αφυπηρέτηση, κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2009-10 και 2010-11, πολλών μελών ΔΕΠ είτε λόγω ορίου ηλικίας ή ενόψει των μέτρων λιτότητας (φόβοι εφεδρείας, μείωσης συντάξεων, απώλειας 'εφαπαξ' κ. ά.) ή και ενόψει των διατάξεων του νέου νόμου για τα ΑΕΙ, που φαίνεται να μην λαμβάνει καθόλου υπόψη του τις σημαντικές ιδιαιτερότητες και τις πραγματικές ανάγκες των Ελληνικών Πανεπιστημίων και να δημιουργεί μεγάλη σύγχυση σε θέματα οργάνωσης και υλοποίησης των προγραμμάτων σπουδών, καθώς επίσης και στον τρόπο εκλογής των νέων μελών ΔΕΠ με την εισαγωγή διατάξεων υπερβολικού συγκεντρωτισμού σε μονομελή όργανα και_αδικαιολόγητης αδιαφάνειας.

β. Οι ανεπαρκείς και προβληματικές υποδομές, τόσο σε επίπεδο αιθουσών διδασκαλίας όσο και σε επίπεδο εξοπλισμού.

Πέραν της επικινδυνότητας και άλλων σοβαρών προβλημάτων του κτηρίου στο οποίο στεγάζεται το Τμήμα Φιλολογίας, που δεν θεραπεύτηκαν βέβαια με τον επιφανειακό εξωτερικό εξωραϊσμό και κάποιες εσωτερικές επιδιορθώσεις και διευθετήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2010-11, οι αίθουσες διδασκαλίας είναι λίγες και προβληματικές, καθώς στερούνται ικανοποιητικής θέρμανσης, επαρκούς αερισμού και φωτισμού, πρόσβασης για άτομα με ειδικές ανάγκες, πυρασφάλειας, εξόδων κινδύνου, ακόμη και κιμωλίας και σπόγγων, κάποτε και καθαριότητας κ.ο.κ. Ακόμη και οι μεγαλύτερες από τις διαθέσιμες αίθουσες κρίνονται πολύ μικρές για τον υπερβολικό αριθμό των εγγεγραμμένων φοιτητών (που αναγκάζονται άλλοτε να στέκονται όρθιοι και άλλοτε να αποχωρούν από την αίθουσα ...), ενώ δεν υπάρχουν αίθουσες κατάλληλες για την πραγματοποίηση σεμιναρίων ή φροντιστηρίων. Ο εξοπλισμός των υπαρχουσών αιθουσών περιορίζεται (όταν υπάρχει) σε μια απαρχαιωμένη μικροφωνική εγκατάσταση. Η διαμόρφωση των χώρων των παλαιών σπουδαστηρίων Κλασικής Φιλολογίας, ΜΝΕΦ και Γλωσσολογίας σε αίθουσες διδασκαλίας δεν φαίνεται να λύνει το πρόβλημα, αφού η μικρή χωρητικότητά τους δεν εξυπηρετεί τα μεγάλα ακροατήρια, που αποτελούν τον κανόνα για πλήθος μαθημάτων.

Στις παραπάνω επισημάνσεις πρέπει να προστεθεί η απουσία φωτοτυπικού κέντρου, απουσία που υποχρεώνει τους διδάσκοντες οι οποίοι προσφέρουν στους φοιτητές τους πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό (πέραν των συγγραμμάτων) να φωτοτυπούν, να συρράπτουν, να μεταφέρουν και να διανέμουν ιδιοχείρως χιλιάδες σελίδες υλικού κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους. Η κατάσταση επιδεινώθηκε εσχάτως με την

έλλειψη του απαραίτητου χαρτιού για τις φωτοτυπίες, που είναι απολύτως απαραίτητες για ένα Τμήμα Φιλολογίας.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΠΜΣ) Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΚΥΚΛΟΥ

Η λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, που διέπεται από τον εσωτερικό κανονισμό του, κρίνεται επιτυχής με βάση την ικανοποιητική επίτευξη των στόχων του, οι οποίοι μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Μύηση στον κόσμο της έρευνας

Προαγωγή και εξειδίκευση της επιστημονικής γνώσης

Κατάκτηση των επιστημονικών μεθόδων και σεβασμός των κανόνων της ακαδημαϊκής δεοντολογίας

Αναζήτηση πηγών, βιβλιογραφίας και πληροφοριών και συνεχής επικαιροποίησή τους με βάση επιστημονικά βιβλία, περιοδικά και γενικότερα με τη βοήθεια της έντυπης και ηλεκτρονικής βιβλιογραφίας

Επισήμανση πρωτότυπων θεματικών περιοχών που αποτελούν desiderata των ανθρωπιστικών επιστημών

Εργογραφία και σύνταξη πρωτότυπων μεταπτυχιακών ή διδακτορικών διατριβών

Κατάρτιση ειδικευμένων επιστημόνων ικανών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της επιστημονικής έρευνας της εποχής μας

Ενίσχυση και διάδοση των Ελληνικών Σπουδών στην Ελλάδα και το εξωτερικό

Ανάπτυξη ποικίλων συνεργασιών με συναδέφους, φοιτητές και Πανεπιστήμια ή ερευνητικά Κέντρα της ημεδαπής και της αλλοδαπής

Αξίζει να επισημανθεί πως στο ΠΜΣ συμμετέχουν κατά κανόνα καταξιωμένα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος με τη διδασκαλία εξειδικευμένων θεμάτων, την υπόδειξη ερευνητικών περιοχών και την παρακολούθηση μεταπτυχιακών εργασιών και διατριβών α΄ ή β΄ κύκλου. Λόγω του μειωμένου αριθμού του διδακτικού και επιστημονικού προσωπικού του Τμήματος πολλά μέλη αναλαμβάνουν τον φόρτο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) εργαζόμενοι πέραν του προβλεπόμενου από το νόμο αριθμού διδακτικών ωρών.

Ακόμη στο πλαίσιο του ΠΜΣ έχουν προσκληθεί και έχουν διδάξει διακεκριμένοι επιστήμονες από Πανεπιστήμια του εσωτερικού και του εξωτερικού. Επίσης και οι τρεις ειδίκευσεις (Κλασικής Φιλολογίας, Γλωσσολογίας και Μεσαιωνικής και Νέας Φιλολογίας) διοργανώνουν ετήσια συμπόσια ή ερευνητικά Σεμινάρια (colloquia), στα οποία παρουσιάζονται θέματα από την εν εξελίξει έρευνα των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Με αυτήν την ευκαιρία αξίζει να αναδειχτεί η ουσιαστική συμβολή των μεταπτυχιακών φοιτητών όλων των κατευθύνσεων στις επιτηρήσεις κατά τις εξεταστικές περιόδους και να υπογραμμιστεί η συνδρομή των μεταπτυχιακών φοιτητών κλασικής κατεύθυνσης στη διδασκαλία γλωσσικών ασκήσεων και θεματογραφίας σε προπτυχιακούς φοιτητές με την πολύτιμη προσφορά αυτού του επικουρικού διδακτικού έργου καλύπτεται ένα μεγάλο διδακτικό κενό που προκλήθηκε από τη συρρίκνωση του αριθμού των μελών ΔΕΠ για τους προαναφερθέντες λόγους.

Υπενθυμίζουμε ότι από τα 39 μέλη ΔΕΠ που αριθμούσε το Τμήμα Φιλολογίας το 2005 έχουν απομείνει σήμερα μόνον 24.

Για την εξυπηρέτηση αυτού του επικουρικού διδακτικού έργου αξιοποιείται η στοιχειώδης υποδομή του Εργαστηρίου της Κλασικής Φιλολογίας, ενώ η αναμενόμενη πληρέστερη (με μόνιμη τεχνική και γραμματειακή υποστήριξη) και των πέντε Εργαστηρίων του Τμήματος (βλ. παρακάτω, «Εργαστήρια») θα διευκολύνει οπωσδήποτε το έργο του ΠΜΣ με πολλούς τρόπους (προσφορά εργαστηριακών μαθημάτων και ασκήσεων σχετικών με ζητήματα ερευνητικής μεθοδολογίας· χρήση και αξιοποίηση των ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων· αναζήτηση έντυπης και ηλεκτρονικής βιβλιογραφίας στους νεοεισαγόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές όλων των κατευθύνσεων· εξάσκηση στην ‘ανάγνωση’ και επεξεργασία χειρόγραφων κωδίκων ή πατύρων κλπ).

Στα συνήθη **ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ** που επηρεάζουν δυσμενώς το έργο του ΠΜΣ εγγράφονται:

Α. Ο μικρός αριθμός μελών ΔΕΠ που διδάσκουν σε μεταπτυχιακό επίπεδο, συχνά πέραν του κανονικού ωραρίου τους, και ο περιορισμένος αριθμός προσφερόμενων μαθημάτων, αποτέλεσμα της συρρίκνωσης του Τμήματος σε μέλη ΔΕΠ και του αβάστακτου φόρτου εργασίας εξαιτίας των υπερβολικά μεγάλων τμημάτων προπτυχιακών φοιτητών. Έτσι, σε ολιγομελείς Τομείς, ανατίθεται δυστυχώς ενίοτε διδασκαλία μεταπτυχιακών μαθημάτων σε άπειρο έκτακτο διδακτικό προσωπικό (Π. Δ. 407/1980).

Β. Οι σοβαρές ελλείψεις σε επίπεδο κατάλληλων αιθουσών, ερευνητικής υποδομής και εξοπλισμού.

Γ. Η απουσία μεταπτυχιακών και διδακτορικών υποτροφιών, που θα διευκόλυνε την προσέλευση και παρακολούθηση του Προγράμματος από πολλούς άξιους φοιτητές, αλλά και οι δυσοίωνες πλέον ερευνητικές και επαγγελματικές προοπτικές.

Δ. Η πιβάρυνση του σημερινού ΠΜΣ από μεγάλο αριθμό διδακτορικών φοιτητών παρελθόντων ετών, ιδίως στην κατεύθυνση της Νεοελληνικής Φιλολογίας. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί πως με την τελευταία δύσκολη αλλά αποτελεσματική προσπάθεια τακτοποίησης και ρύθμισης πολλών υποψηφίων διδακτόρων αυτής της κατηγορίας η εικόνα του μεταπτυχιακού β΄ κύκλου έχει πλέον αποκρυσταλλωθεί. Από το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 συμπληρώνονται ερωτηματολόγια και από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές με στόχο τη βελτίωση των σπουδών τους και την εσωτερική αξιολόγηση του Τμήματος.

II. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Όπως συμβαίνει κατά παράδοση στους επιστημονικούς κλάδους ενός Φιλολογικού Τμήματος, η ερευνητική δραστηριότητα των μελών του συντελείται κυρίως με τη μορφή προσωπικών επιστημονικών εργασιών και δημοσιεύσεων (αυτοδύναμων μονογραφιών και βιβλίων ή άρθρων σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά, σε συλλογικούς ή αφιερωματικούς τόμους, σε Πρακτικά Συνεδρίων κλπ), σε μικρότερο

βαθμό με τη μορφή συλλογικών δημοσιεύσεων και σπανιότερα στα πλαίσια επιδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων.

Πολλά μέλη του Τμήματός μας δεν διεκδικούν ούτε συμμετέχουν για λόγους αρχής σε αμειβόμενα ερευνητικά προγράμματα, γιατί βλέπουν πως τα τελευταία υποτάσσουν συχνά την έρευνα σε κατευθυνόμενες έξωθεν γνωστικές περιοχές, κατακερματίζουν την ενότητά της και την περιορίζουν σε χρονικές προθεσμίες που αποβαίνουν σε βάρος της επιστημονικής ποιότητας. Αυτή η επιλογή τους στηρίζεται στη μακρόχρονη εμπειρία τους από κρίσεις εργασιών υποψηφίων Κλασικής Φιλολογίας που εκπονήθηκαν στα πλαίσια Προγραμμάτων και κατά κανόνα αξιολογήθηκαν ως εκλαϊκευτικές ή χαμηλού επιστημονικού επιπέδου προσπάθειες. Εξάλλου η έγκριση και ανάθεση αρκετών Προγραμμάτων γίνεται με αδιαφανείς διαδικασίες που δεν ενθαρρύνουν τον υγιή ανταγωνισμό και οξύνουν το ήδη προβληματικό κλίμα του Πανεπιστημίου. Θα ήταν καλύτερο και αποδοτικότερο να βρεθεί τρόπος να διανέμονται εξίσου τα χρήματα αυτών των Προγραμμάτων σε όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Δυστυχώς οι αριθμητικές συμμετοχές σε επιδοτούμενα Προγράμματα δεν μπορούν να υπολογιστούν με ακρίβεια, γιατί ορισμένα μέλη που, από όσο γνωρίζουμε ανεπίσημα, συμμετέχουν σε τέτοιου είδους προγράμματα, δεν συμπλήρωσαν τα σχετικά απογραφικά δελτία διδάσκοντος ή μαθημάτων.

Ωστόσο παρά την προτίμηση της ατομικής επιστημονικής διαδρομής εκ μέρους της πλειονότητας του ΔΕΠ του Τμήματος, κατά την τελευταία πενταετία αρκετά μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν συμμετάσχει ως ερευνητές, συντονιστές ή επιστημονικοί υπεύθυνοι ή συνεργάτες σε σημαντικό αριθμό συντελεσθέντων ή εν εξελίξει ελληνικών και διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων και έργων με εξωτερική χρηματοδότηση και συμμετοχή μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών.

Παραθέτουμε ενδεικτικά ορισμένα από αυτά τα προγράμματα:

Ηράκλειτος II.

Συναξαριστής (Εταιρία Systema Technologies, Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος και Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας).

Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit.

Σλαβονική μετάφραση των αποδεικτικών λόγων του Γρηγορίου Παλαμά (Institut für slavische Sprachen und Literaturen, Bern - Fribourg).

Αρχείο Γιώργου Κοτζιούλα.

«Language Impairment in a Multilingual Society: Linguistic Patterns and the Road to Assessment». European Cooperation in the field of Scientific and Technical Research (COST).

«Γλωσσική Ικανότητα στην Ειδική Γλωσσική Διαταραχή». Διακρατικό ερευνητικό πρόγραμμά Ελλάδα-Κύπρος (συνεργ. Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και European University of Cyprus).

«AGENT-DYSL» (IEA).

Έργο ΡΗΤΩΡ του προγράμματος ΓΓΕΤ ΚτΠ: "Επεξεργασία Εικόνων, Ήχου και Γλώσσας".

«Πιλοτικό πρόγραμμα κατάρτισης σώματος προφορικών δεδομένων για το γλωσσικό ιδίωμα της Ηπείρου».

“Lost in intonation: the interaction of intonation and meaning in the speech of L1, heritage and L2 speakers of Greek and its implications for cross-cultural communication and education”. PI: Marina Terkourafi, UIUC; Awarding Body: Illinois-WUN (International Development Grant); Award: \$21,500.

Διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα «Έλεγχος, καταγραφή, ταξινόμηση και αξιολόγηση της μεταφρασμένης νεοελληνικής λογοτεχνίας σε άλλες γλώσσες» (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας/Θεσσαλονίκη-ΥΠΠΟ).

«Πύλη για την ελληνική γλώσσα και τη γλωσσική εκπαίδευση» (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας - Κοινωνία της Πληροφορίας). Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη (Ερευνητικά Προγράμματα του Τμήματος Γλώσσας και Λογοτεχνίας, 1994-2011).

Ερευνητική υποτροφία του Ιδρύματος Ιωάννου Κωστοπούλου για εκπόνηση: *Bibliographie des traductions françaises de la littérature néo-hellénique, du XIIe siècle à nos jours*.

Ερευνητικό πρόγραμμα για τη σύνταξη λατινοελληνικού λεξικού (συντον. καθηγητές Λατινικής Φιλολογίας του ΑΠΘ).

Η ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος σε ό,τι αφορά αυτόν τον τομέα αναμένεται να αυξηθεί με την ολοκληρωμένη λειτουργία των πέντε Εργαστηρίων (Κλασικής Φιλολογίας, Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Γλώσσας, Μεσαιωνικής Φιλολογίας, Νέας Ελληνικής Φιλολογίας και Γλωσσολογίας) βλ. παρακάτω, «Εργαστήρια».

2. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Πρέπει να υπογραμμιστεί πως στα πλαίσια των ατομικών ερευνητικών επιλογών που ακολουθούνται από την πλειονότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, η ερευνητική παραγωγή των μελών του Τμήματος είναι εντυπωσιακή σε όγκο, πρωτοτυπία, ποιότητα και αναγνώριση, όπως προκύπτει από τον ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό ατομικών δημοσιευμένων επιστημονικών μονογραφιών, διδακτικών βιβλίων και επιμέλειας συλλογικών τόμων (55), άρθρων σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά (64), σε Πρακτικά Συνεδρίων (52), σε Συλλογικούς τόμους (22), με ή χωρίς κριτές, ανακοινώσεων σε συνέδρια (30), βιβλιοκρισιών ή άλλων εργασιών (συνολικά 25), και από την πληθώρα ετεροαναφορών ή αναφορών του επιστημονικού τύπου (συνολ.: 1178), βιβλιοκρισιών τρίτων για το έργο τους (69) που απαντούν στη συναφή επιστημονική βιβλιογραφία, καθώς και ποικίλων συμμετοχών σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων, σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών και προσκλήσεων για διαλέξεις (συνολικά: 97).

*

Επισημαίνουμε πως την τελευταία πενταετία οι εργασίες των μελών του Τμήματος δημοσιεύτηκαν (ή βρίσκονται στο στάδιο της εκτύπωσης) σε γνωστές εκδοτικές σειρές, σε Πρακτικά Συνεδρίων, σε συλλογικούς τόμους και σε περιοδικά της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, όπως,

Annuaire Historiae Conciliorum.

Arts and Humanities in Higher Education (London).

Βενετικές πηγές της Κρητικής Ιστορίας - Βικελαία Βιβλιοθήκη Ηρακλείου.
Βελλά. Επιστημονική Επετηρίδα της Ανωτ. Εκκλησ. Σχολής Βελλάς Ιωαννίνων.
Byzantine Religious Culture: Studies in Honor of Alice-Mary Talbot (Leiden and Boston).

Carpe Diem.
Δωδώνη.
 Παραρτήματα *Δωδώνης.*
 Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, Βιβλιοθήκη, Αθήνα – Βενετία.
Ο Κρητικός Πόλεμος. Από την ιστορία στη λογοτεχνία, Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών, Ηράκλειο.
 «*Παιδεία και Πολιτισμός στην Κρήτη, Βυζάντιο – Βενετοκρατία*», *Μελέτες αφιερωμένες στον Θεοχάρη Δετοράκη*, Ηράκλειο.
Encyclopaedic Trends in Byzantium? (Orientalia Lovaniensia Analecta).
Ευτυχισμός. Τιμή στον Ερατοσθένη Γ. Καψωμένο.
Food and History, Littérature (Paris).
Λόγος γυναικών.
Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου.
Πρακτικά Η' Πανελληνίου Συμποσίου Λατινικών Σπουδών: Πολυπολιτισμικότητα στη Ρώμη: κοινωνική και πνευματική ζωή (Κομοτηνή 2-5 Μαΐου 2007).
Πρακτικά του 18^{ου} Διεθνούς Συμποσίου Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
Πρακτικά του 19^{ου} Διεθνούς Συμποσίου Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
Πρακτικά 8^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας.
Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου «I Greci durante la venetocrazia: Uomini, spazio, idee (XIII-XVIII sec.), Venezia.
Πρακτικά του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: “Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος: 1600 έτη (407-2007)”, Α. Π. Θ., Θεσσαλονίκη.
Πρακτικά της διημερίδας «Ζαγόρι. Η πολιτισμική διάσταση της ανάπτυξής του», Μονοδένδρι Ζαγορίου.
Διεθνές Συνέδριο. Ο ποιητής και ο πολίτης Γιάννης Ρίτσος, Οι εισηγήσεις.
Πονήματα: Συμβολές στην Έρευνα της Ελληνικής και Λατινικής Γραμματείας, Ακαδημία Αθηνών.
Realia Byzantina, Βερολίνο (De Gruyter).
Subsidia Hagiographica.
Αντί.
Αξιολογικά.
BICS (= Bulletin of the Institute of classical Studies).
Classica et mediaevalia.
Ελληνικά.
Eranos.
Digressus.
Eikasmos.

Mediterranean Chronicle.
Philologus.
Rheinisches Museum.
Byzantinische Zeitschrift.
Byzantion.
The Classical Tradition (Berlin).
Διακείμενα / Intertextes.
SHT.
Ηπειρωτικά Γράμματα.
Kampos: Cambridge Papers in Modern Greek.
Kernos.
Kernos Supplément (Liège).
Μετάφραση.
Mythos.
Νέα Εστία.
Παρεκβολαί.
Rivista di Storia delle Religioni, Medioevo Greco.
Métis.
TCS (= Trends in classics).
RFIC (= Rivista di filologia e di istruzione classica, Torino).
Le sacrifice antique. Vestiges, procédures et stratégies (Rennes).
Light and Darkness in Ancient Greek Myth and Religion (Lanham), Series Editor:
 Gregory Nagy.
Τέρρυ Ηγκλετον. Κείμενα για τη ζωή, την ποίηση, την πολιτική.
Mythes, littératures, cultures : quelles méthodes pour comparer les
(re)configurations des mythes gréco-romains ? Πρακτικά του συνεδρίου,
 Université de Lausanne.
D'une frontière à l'autre : mouvements de fuites, mouvements discontinus dans le
monde néo-hellénique. Présences néo-helléniques dans les pays francophones,
ici-maintenant et ailleurs. Actes du XXe colloque international des néo-
 hellénistes des Universités francophones, Université Charles de Gaulle–Lille III.
Internationality and Internationalism in the European Avant-garde in the First Half
of the Twentieth Century, Groningen Studies in Cultural Change, Peeters, Leuven.
Kollektives Subjekt / Sujet Collectif, Freiburg.
Ιστορία της Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας, τόμος Β': Από τις αρχές του 18^{ου} έως τον 20^ό
αιώνα, ΕΑΠ, Πάτρα.
The Contribution of Ancient Sparta to Political Thought and Practice, Ιστορία των
Ελλήνων, τόμ. 3 (Κλασικοί χρόνοι).
 Ιταλοελληνικά, Napoli: Università degli Studi di Napoli "L'Orientale", Dipartimento
 di Studi dell' Europa Orientale.
The Role of Formal Features in Second Language Acquisition, Routledge.
 Εκδόσεις Επίκεντρο.
 Εκδ. Δομή.
 Εκδ. Γρηγόρη.

Εκδ. Κανάκη.
Βιβλιόραμα.
Institut du Livre – A. Kardamitsa.
Το πέρασμα, Αθήνα.
Oxford University Press.
Journal of Greek Linguistics.
Lingua.
Journal of Communication Disorders.
Identity and Identification in Antiquity (Cambridge Scholars Press).
Epidaurus Encounters: Greek Drama, Ancient Theatre and Modern Performance,
Berlin.
Encyclopedia of Greek Tragedy.
Νεοελληνική Φιλολογία. Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
London: Continuum.
J. Althoff (Hrsg.), *Philosophie und Dichtung im antiken Griechenland* (Philosophie
der Antike, Bd. 23), Stuttgart.
M. Korenjak, S. Tilg (Hrsgg.), *Pontes IV: Die Antike in der Alltagskultur der
Gegenwart* (Comparanda 9), Innsbruck/Wien/Bozen.
K.-M. Hingst, M. Liatsi (Hrsgg.), *Pragmata. Festschrift für Klaus Oehler*, Tübingen
κ. ά.

Μονογραφίες ποιότητας, που δημοσιεύονται αυτοτελώς ως Παραρτήματα της επιστημονικής επετηρίδας της Φιλοσοφικής Σχολής Δωδώνη, μετά από κρίση τριμελούς εισηγητικής επιτροπής ειδικών και απόφαση της Γ. Σ. Ε. Σ., όπως και επιστημονικά άρθρα μελών ΔΕΠ του Τμήματος, που φιλοξενούνται στην ετήσια έκδοση της ίδιας επιστημονικής επετηρίδας του Φιλολογικού Τμήματος (Δωδώνη, Φιλολογία), προβάλλουν την επιστημονική παραγωγή του Τμήματος σε διεθνές επίπεδο (για παρατηρήσεις βλ. παρακάτω, «3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»).

Μέλη του Τμήματος έχουν εργαστεί αποδοτικά ως Επιμελητές βιβλίων και συλλογικών τόμων ή Διευθυντές επιστημονικών εκδοτικών σειρών, όπως:

ΔΩΔΩΝΗ. Φιλολογία: Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν/μίου Ιωαννίνων.

Πηγές της Επτανησιακής Ιστορίας, Εκδόσεις Ιονίου Πανεπιστημίου, Κέρκυρα.

Βενετικές πηγές της Κρητικής Ιστορίας - Βικελαία Βιβλιοθήκη Ηρακλείου, Ηράκλειο.

Realia Byzantina, Βερολίνο.

Βελλά: Επιστημονική Επετηρίδα της ΑΕΑ Βελλάς.

Περίληψεις Διεθνούς Συμποσίου για την Εκατονταετηρίδα της Σχολής Βελλάς.

Arts and Humanities in Higher Education. An International Journal of Theory, Research and Practice, vol. 6.2: *Teaching Literature at a Distance: Open, Online and Blended Learning*.

London: Continuum, 2010.

«...γνώριμος και ξένος...»: Η νεοελληνική λογοτεχνία σε άλλες γλώσσες (αγγλική, αλβανική, βουλγαρική, γαλλική, γερμανική, δανική, ισπανική, ιταλική, νορβηγική,

ολλανδική, πορτογαλική, ρουμανική, σερβική, σουηδική, τουρκική, φιλανδική), Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη.

Με την ίδια ευκαιρία επισημαίνουμε ότι στα έντυπα αξιολόγησης διδασκόντων που διανέμονται για συμπλήρωση δίνεται ιδιαίτερο βάρος σε άρθρα και μικρότερες σε έκταση και συχνά ήσσονος σημασίας δημοσιεύσεις (αν είναι σε περιοδικά, συλλογικούς τόμους, πρακτικά συνεδρίων, συμποσίων, με κριτές ή χωρίς κριτές κλπ), που δεν βιβλιοκρίνονται. Αντίθετα απουσιάζει αντίστοιχο ενδιαφέρον για τα βιβλία και τις μονογραφίες (αν είναι αυτοδύναμες ή σε συνεργασία ή ακόμη εποπτευόμενες, αν είναι ολιγοσέλιδες ή πολυσέλιδες, αν έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικές σειρές ύστερα από ουσιαστική κρίση, όπως συμβαίνει με τα παραρτήματα της *Δωδώνης*, ή είναι δημοσιευμένες σε ιδιωτικούς οίκους με εμπορικά κάποτε κριτήρια, αν είναι αυστηρά επιστημονικές με αποδεδειγμένη πρωτοτυπία μέσω έγκυρων βιβλιοκρισιών, ή διδακτικές και απευθύνονται στο ευρύ κοινό, αν είναι επιμέλειες συλλογικών τόμων και πρακτικών κλπ). Κι όμως στις ανθρωπιστικές επιστήμες το ανώτατο είδος επιστημονικής εργασίας είναι η πρωτότυπη επιστημονική μονογραφία! Η 'μόδα' τέλος που φαίνεται να εξαπλώνεται ανησυχητικά τελευταία σε ορισμένους χώρους, που αποφεύγουν συστηματικά τις μονογραφίες και καταγίνονται σχεδόν αποκλειστικά με μικρές δημοσιεύσεις κατανεμημένες σε δύο, τρεις ή και περισσότερους συνεργάτες δημιουργεί ανισότητες, αφού κάθε συντελεστής του άρθρου ή της μικρής εργασίας απαριθμεί όλες αυτές τις δημοσιεύσεις ως δικά του άρθρα-εργασίες, ενώ στην πραγματικότητα του ανήκει ένα κλάσμα τους. Έτσι αυτοί πλεονεκτούν κατά την έγκριση διάφορων προγραμμάτων.

3. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Τα βιβλία των μελών ΔΕΠ του Τμήματος αποτελούν συχνό αντικείμενο βιβλιοκρισιών, και μάλιστα επαινετικών, που δημοσιεύονται από ομότεχνους μελετητές σε διεθνή ελληνικά και ξένα περιοδικά, όπως:

Πλάτων

Chronique d'Égypte

Gnomon

Revue des Études Grecques

Biblioteca Orientalis

Les Études Classiques

Aegyptus

Revue des Études Anciennes

The Classical Review

Archiv für Papyrusforschung und verwandte Gebiete

Revue de Philologie, de littérature et d'histoire anciennes

Dialogues d'histoire ancienne κ. ά.

ΕΤΕΡΟΑΝΑΦΟΡΕΣ

Τα επιστημονικά πορίσματα και γενικότερα οι εργασίες των μελών του Τμήματος χρησιμοποιούνται από την έντυπη και ηλεκτρονική ελληνική και ξένη βιβλιογραφία,

συνοδεύονται συχνά από θετικές κρίσεις και συμβάλλουν στην προαγωγή της έρευνας. Παρά την απουσία κεντρικής ηλεκτρονικής βάσης καταγραφής βιβλιοαναφορών και βιβλιοκρισιών, που δεν επιτρέπει στα μέλη να συγκεντρώσουν και να παραθέσουν όλες τις αναφορές στις δημοσιευμένες εργασίες τους και τα πολυάριθμα άρθρα, εντούτοις με μια απλή αναζήτηση στο Google μπορεί κανείς περιστασιακά να αλιεύσει εντυπωσιακό αριθμό ετεροαναφορών, που αποτελούν τεκμήρια αναγνώρισης του έργου τους.

Αξίζει να δώσουμε ένα μικρό απάνθισμα ονομάτων επιστημόνων, έγκυρων διεθνών περιοδικών ή σειρών και διαδικτυακών τόπων που μνημονεύουν μονογραφίες και άρθρα των μελών του Τμήματος:

Shelley Garrigan, Briens Sylvain, Martin Fiedler, Rudolf Stefec, R. S. Bagnall, W. Clarysse, B. Μανδηλαράς, H. Hauben, J. C. Shelton, P. G. P. Meyboom, P. Heilporn, J.-J. Aubert, K. Ruffing, L. Bodson, F. Dunand, R. Lichtenberg, F. R. Adrados, D. J. Thompson, G. Poethke, R. Scholl, J. Tait, C. Gallazzi, B. Kramer, S. Settis, H.-A. Rupprecht, M.-H. Marganne, R. W. Daniel, F. Maltomini, P. van Minnen, Kl. A. Worp, H.-J. Drexhage, I. F. Fikhman, A. Jördens, A. Papatomas, W. M. Brashear, P. P. Koemoth, B. C. McGing, R. Pintaudi, R. Dostalova, J. E. G. Whitehorne, Ph. Schmitz, M. Zecchi, I. Andorlini, R. Shepard Kraemer, E. Crane, B. Legras, R. A. Coles, A. Dalby, M. Hasitzka, J. G. Manning, F. Mitthof, B. Palme, P. Parsons, C. Leitz, K. Maresch, Z. M. Packman, H. Cuvigny, A. Hussein, H. Förster, V. Bartoletti, G. Thür, Ph. Schmitz, R. Bortolin, L. Evans, E. Esposito, D. Henning, W. Scheidel, A. Jördens, W. Sperling, K. Ruffing, J. Pouilloux, H. Froschauer, C. Römer, Gianfranco Purpura, J. Napoli, J. Rodriguez Somolinos, M. Elias, D. Mylona ...

*

Wiener Studien

Année Philologique

Aegyptus

Avті

Littérature

Lustrum

Collection de l'École Française de Rome. École Française

Revue des Études Anciennes

Revue des Études Grecques

Revue historique de droit français et étranger

Revue de Philologie, de littérature et d'histoire anciennes

Archiv für Papyrusforschung

Ancient Society

ZPE

Biblos

Münstersche Beiträge zur antiken Handelgeschichte

Bibliotheca Orientalis,

AC (= L'Antiquité classique)

Museum Helveticum

Tyche

Scripta classica Israelica

Greek, Roman and Byzantine Studies
Journal of the Economic and Social History of the Orient
Der neue Pauly: Enzyklopädie der Antike
Aufstieg und Niedergang der römischen Welt (ANRW)
Three Millenia of cross-cultural Continuity and Change Essays and Texts in Honor
of J. David Thomas, Bonner zoologische Beiträge
Proceedings of the 20th International Congress of Papyrology
Diccionario Griego-Espanol.
P. Artemid.
P. Strasb.
BGU
P. Dub.
P. Prag. II
P. Kell. I
The Elephantine Papyri in English
Les Papyrus et les Ostraca grecs d'Éléphantine: P. et O. Eleph.
DAIK, Greek Medical Papyri
P. Heid. VIII
P. Oxy.
P. Count,
P. Iand. Zen.,
P. Wash. Univ. II,
Supplementum Magicum,
Papyrologica Lugduno-Batava,
Papyrologica Vindobonensia,
Papyrologica Coloniensia
Wiener Studien
Bibliografía de obras complexivas (RBLG Supl. 2)
Bibliografía de Palabras griegas (RBLG Supl. 3)
Acta Universitatis Wratislaviensis, Istituto Papirologico G. Vitelli
Lustrum (Bayer. Akademie der Wissenschaften)
Παρεκβολαί
Paris Laboratoire de la Littérature Scandinave Moderne 1880-1905, Paris.
L'Harmattan.

*

<http://users.sch.gr/gpantidou/index.files/Page925.htm>.
http://www.fabula.org/atelier.php?Poussi%26egrave%3Bre_du_temps,
http://www.gousiaris.gr/en_bibliografia_meli.html
www.cairn.info/resume.php?ID_ARTICLE=PHIL_801_0135
http://www.mom.fr/IMG/html/2007_01.html.
<http://www.filol.csic.es/dge/blg/sup3-a-b.pdf>
<http://users.sch.gr/gpantidou/index.files/Page925.htm>

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Πολλά μέλη συνεργάζονται ερευνητικά (και εκτός των πλαισίων των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων):

Με συναδέλφους από άλλα Τμήματα του Πανεπιστήμιου Ιωαννίνων (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών, Τμήμα Πλαστικών Τεχνών).

από ομόλογα Ελληνικά Τμήματα ΑΕΙ:

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης [Τμήμα Φιλολογίας και Τμήμα Αγγλικής γλώσσας και λογοτεχνίας ΑΠΘ]

Ιόνιο Πανεπιστήμιο,

Πανεπιστήμιο Κρήτης,

Πανεπιστήμιο Πατρών,

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης,

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών [Τμήμα Φιλολογίας και Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών ΕΚΠΑ],

Πανεπιστήμιο Βόλου,

Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης,

ΕΡΗΕ,

ΕΗΕΣΣ.

Με εκλεκτούς συναδέλφους του εξωτερικού:

H. Zehnacker: Sorbonne.

J.-Y. Guillaumin: St-Etienne.

L. Pernot, A. Argyriou, P. Heilporn: Strasbourg.

J. Gascou, J.-L. Fournet: Paris.

Caterina Carpinato: Πανεπιστήμιο Ca' Foscari της Βενετίας.

Arnold van Gemert: Άμστερνταμ.

I. Ταφάκος, Σ. Τζούνακας, St. Tsiplakou: Πανεπιστήμιο Κύπρου.

A. Αρβανίτη: University of California, San Diego, ΗΠΑ.

Δώρα Αλεξοπούλου: Research Centre for English and Applied Linguistics, Cambridge.

Marina Terkourafi: UIUC.

Evangelia Adamou: CNRS-LACITO.

Stella Gryllia, U. Potsda: U. Leiden.

Rajendra Singh: Université de Montréal.

St. Georgoudi : Paris

Με ερευνητικές ομάδες από πολλές χώρες (Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σερβία-Κροατία, Τουρκία, Αγγλία, Ιρλανδία, ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία, Αλβανία, Δανία, Σουηδία, Ρωσία, Φινλανδία-Νορβηγία), Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη.

Με ξένα Πανεπιστήμια, Ινστιτούτα και οργανισμούς:

Institut für Byzanzforschung της Αυστριακής Ακαδημίας Επιστημών.

Institut für slavische Sprachen und Literaturen του Πανεπιστημίου της Βέρνης.

S.I.R.E. [= Séminaire Interdisciplinaire de Recherche et d'Encadrement].
Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini di Venezia.
Τομέας Αιγυπτιολογίας, Κολωνία.
GEO – Groupe d'Etudes méditerranéennes, orientales, slaves et néo-helléni-ques,
Strasbourg.
Πανεπιστήμια Princeton.
New York University.
Columbia University.
North Carolina State University.
Rutgers University.
University of California at Irvine (ΗΠΑ).
Univ. Paris IV, Paris X, Montpellier III,
Genève, Lausanne, Barcelona, Padova (Erasmus).
Πανεπιστήμιο του Bamberg.
Τμήμα Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου του Potsdam, Γερμανία.
Πανεπιστήμια Βαρκελώνης, Βαρσοβίας, Μπρνο, Κοπεγχάγης, Μάλαγας, King's
College University of London (στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus).
Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού του
Πανεπιστημίου Αργυροκάστρου.

Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει αποστολή φοιτητών για εκπόνηση Διδ. Διατρ. ή παρακολούθηση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ανταλλαγή εργασιών, βιβλιογραφικές εξυπηρετήσεις, συζήτηση επιστημονικών προβλημάτων, προσκλήσεις για διαλέξεις ή μαθήματα, συνεργασίες με αμοιβαίες δημοσιεύσεις σε πανεπιστημιακά Περιοδικά και Επιστημονικές επετηρίδες ...

«ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ»

Αρκετά μέλη προσφέρουν τις υπηρεσίες τους και ως «επισκέπτες καθηγητές» στην Ελλάδα και το εξωτερικό (π. χ. Πανεπιστήμιο Κρήτης, Αγγλία, Τμήμα Φιλολογίας Κύπρου, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales (Παρίσι), Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελγίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Πανεπιστημίου του Λονδίνου (Visiting Research Fellow στο Ινστιτούτο Κλασικών Σπουδών) ...

ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΩΣ :

Μέλη Διοικητικών Συμβουλίων σημαντικών ερευνητικών φορέων (*Sosipolis International Institute of Ancient Hellenic History*, CIERGA: Centre international de l'étude sur la religion grecque antique, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, της επιτροπής Φιλολογίας ΔΟΑΤΑΠ Αθηνών και Θεσσαλονίκης, της Διοικούσας Επιτροπής της Α. Ε. Α. Βελγίας κ. ά.)

Μέλη συντακτικών επιτροπών διεθνών επιστημονικών περιοδικών και εκδοτικών σειρών κύρους (*Metis, Arts and Humanities in Higher Education, Dumbarton Oaks Medieval Library/Harvard University, Lexikon der Konzilien/MANSI-INSTITUT BAMBERG*, «*Βυζαντινή και Νεοελληνική Βιβλιοθήκη*» του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας, *Βελλά. Επιστημονική Επετηρίδα της ΑΕΑ Βελγίας*, κ. ά.).

Κριτές σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και εκδοτικούς-επιστημονικούς οργανισμούς (*Journal of Phonetics, The Linguistic Review, Journal of Greek Linguistics, Journal of Linguistics, Journal of Modern Greek Studies, Μέντωρ, Metis, Gnomon, Dumbarton Oaks Papers, Proceedings of the Danish Institute at Athens, PloSOne (US Public Library of Science), US National Science Foundation, Brill, Dumbarton Oaks, Columbia University Press, Lexington Books κ. ά.*).

Εισηγητές και βαθμολογητές στις εξετάσεις του ΙΚΥ.

Ενεργά μέλη/συνεργαζόμενοι ερευνητές, επιστημονικοί σύμβουλοι διεθνών και ελληνικών επιστημονικών φορέων ή μέλη οργανωτικών και επιστημονικών επιτροπών Συνεδρίων ή Ημερίδων ή συνδρομητές επιστημονικώς περιοδικών, όπως:

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων
Cambridge Philological Society
Centre Louis Gernet
CIERGA
Classical Association
Classical Association of the Atlantic States
Hellenic Society
Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini di Venezia
S.I.R.E.: Séminaire Interdisciplinaire de Recherche et d'Encadrement
Society for the Promotion of Hellenic Studies
Sosipolis
Αρχαία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας
Ελληνική Ανθρωπιστική Εταιρεία
Ελληνική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας
Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης
Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο
Εταιρεία Μελέτης της Ιστορίας και Θεωρίας της Ιστοριογραφίας
Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας
Ελληνική Παπυρολογική Εταιρεία
Hellenic Society
Journal of Hellenic Studies
Classical Association
Classical Review
Classical Association of the Atlantic States
Classical World
Ελληνική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας
Σύγκριση
Ελληνική Ανθρωπιστική Εταιρεία
Institute for Early Christian and Byzantine Studies
Καθολικό Πανεπιστήμιο της Λουβαίν, Βέλγιο
La Biennale di Venezia, August 29-November 21. 2010

Mansi Institut του Πανεπιστημίου Otto-Friedrich της Βαμβέργης (Γερμανία).
Σύλλογος Ελλήνων Επιστημόνων και Ακαδημαϊκών Βερολίνου «Κωνσταντίνος
Καραθεοδωρή», Berlin

Τμήμα νεοελληνικών σπουδών, Πανεπιστήμιο της Γενεύης, *GEO – Groupe d'études
orientales, slaves et néo-helléniques*, Université de Strasbourg

GEPE: Groupe de recherche sur le plurilinguisme européen, Université de
Strasbourg (2001-)

Εκατονταετηρίς Σχολής Βελλάς

Επιστημονικό Συνέδριο

Εργαστήριο Συγκριτικής Γραμματολογίας του ΑΠΘ

Ως μέλη Εισηγητικών Επιτροπών έχουν καταθέσει πολυσέλιδες κριτικές εισηγήσεις
σε σειρά εκλογών μελών ΔΕΠ όχι μόνο στην έδρα τους, αλλά σε όλα σχεδόν τα
ελληνικά Πανεπιστήμια και της Κύπρου, ενώ δημοσιεύουν και βιβλιοκρισίες για
εργασίες άλλων σε έγκυρα περιοδικά (π. χ. *Linguist List. Journal of Greek Linguistics*).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ιδιαίτερα ικανοποιητική είναι και η συμμετοχή των μελών ΔΕΠ του Τμήματος,
με την ιδιότητα των εισηγητών και πρόεδρων, σε πολλά επιστημονικά συνέδρια και
συναντήσεις εργασίας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό όπως Ιωάννινα, Αθήνα,
Θεσσαλονίκη, Βόλος, Πάτρα, Κέρκυρα, Κομοτηνή, Σπάρτη, Βιέννη, Βέρνη, Σόφια,
Λουβαιν (Βέλγιο),

5th Trends in Classics International Conference on Latin Genre

Generic Interfaces: Encounters, Interactions and Transformations in Latin Literature

Η' Πανελλήνιο Συμπόσιο Λατινικών Σπουδών

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ), Κομοτηνή

Ι' Συνέδριο της Γερμανικής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών στο Βερολίνο, Actes
du XXe colloque international des néo-hellénistes des Universités francophones

Université Charles de Gaulle – Lille III

ΙΓ' Επιστημονική συνάντηση, Μνήμη Παναγιώτη Μουλλά: Νεοελληνική
Λογοτεχνία και Κριτική από τον Διαφωτισμό έως σήμερα

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Modern Greek Studies Association Symposium 2011, Νέα Υόρκη

Η γλώσσα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, Ημερίδα *Λογοτεχνία και Παγκοσμιοποίηση*,
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Colloque international Mythes, littératures, cultures : quelles méthodes pour
comparer les (re)configurations des mythes gréco-romains ? Université de
Lausanne

Colloque international Normes et marginalités, Université de Strasbourg,
International Conference Auto-biographies, University of Cyprus

Colloque international Capitales culturelles et Europe du Nord, Strasbourg,
Ανθρωπολογία και λογοτεχνικές σπουδές: η κριτική στο δομισμό

Συνέδριο Ξαναδιαβάζοντας τον Claude Lévi-Strauss: Μια συνάντηση φιλολογίας και
ανθρωπολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

XXIe Colloque international des Néo-hellénistes des Universités francophones,
 Université Jean Moulin, Lyon 3

Συνέδριο Φιλολόγων Νομού Λασιθίου, Ιεράπετρα

18^ο Διεθνές Συμπόσιο Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας του
 Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

19^ο Διεθνές Συμπόσιο Θεωρητικής και Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας του
 Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

8^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας
 New Trends in Experimental Psycholinguistics, *Μαδρίτη*

The International Conference on Multilingual Individuals and Multilingual Societies,
 University of Hamburg, Germany

28th World Congress of the International Association of Logopedics and Phoniatics,
 Athens, Greece

Greek and Cypriot Greek children with SLI. The acquisition of Greek past tense by
 English-Greek bilingual children

18^ο Διεθνές Συμπόσιο Θεωρητικής & Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, Αριστοτέλειο
 Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

2ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Κλάδου Γνωστικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ,
Θεσσαλονίκη.

2^ο Διεθνές συνέδριο με θέμα τις Γλωσσικές Διαταραχές στα Ελληνικά, Τμήμα
 Λογοθεραπείας, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πατρών.

11^ο Συνέδριο Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών, Αθήνα

6th Mediterranean Morphology Meeting, Ιθάκη

8^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας, Ιωάννινα
 Child Language Seminar 2007, *Reading (UK).*

18^ο Διεθνές Συμπόσιο Θεωρητικής & Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, Αριστοτέλειο
 Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ε' Συμπόσιο Κλασικών Σπουδών, Ιωάννινα 2006

ΣΤ' Συμπόσιο Κλασικών Σπουδών, Ιωάννινα 2007

Ζ' Συμπόσιο Κλασικών Σπουδών, Ιωάννινα 2010

Η' Συμπόσιο Κλασικών Σπουδών, Ιωάννινα 2011

«Μετά το Πτυχίο τί;», Ιωάννινα 2010

Workshop on Interface-based Approaches to Information Structure, University
 College London,

Variation and Language Processing 2011, Chester, UK, 11-13 April 2011.
 International Conference on Language Variation in Europe, Freiburg, Γερμανία.

7^η Ετήσια Ημερίδα Γλωσσολογίας

17th International Congress of Phonetic Sciences, Hong Kong.

20th International Symposium on Theoretical & Applied Linguistics, Θεσσαλονίκη

Variation and Language Processing 2011, Chester, UK

Old World Conference in Phonology 8, Marrakesh, Μαρόκο

SinFonJA3, Novi Sad, Σερβία

Generative Approaches to Language Acquisition 2009, September 9-11, Lisbon,
 Portugal

International Conference on Language Variation in Europe, 25-27 June 2009, Copenhagen, Denmark

Conference on Modern Greek Dialects and Linguistic Theory, Chios

Workshop on Interface-based Approaches to Information Structure, 13–15 Σεπτεμβρίου 2008, University College London

8^{οο} Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας, Ιωάννινα.

18^ο International Symposium on Theoretical & Applied Linguistics, Θεσσαλονίκη
Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο “Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος: 1600 έτη (407-2007)”
Θεσσαλονίκη 2007

Η Πανελλήνιο Συμπόσιο Λατινικών Σπουδών (Κομοτηνή) 2-6 Μαΐου 2007·

Old World Conference in Phonology Ρόδος.

Second TIE: Conference on the Typology of Tone and Intonation (TIE2), Βερολίνο.
ISCA Workshop on Experimental Linguistics, Αθήνα. Speech Prosody 2006, Δρέσδη, Γερμανία.

7th International Conference on Greek Linguistics, Υόρκη, Ηνωμένο Βασίλειο.

Phonetics and Phonology in Iberia 2, Βαρκελώνη, Ισπανία

17th International Symposium on Theoretical & Applied Linguistics, Θεσσαλονίκη
Δημερίδα «Ζαγόρι. Η πολιτισμική διάσταση της ανάπτυξής του», Μονοδένδρι Ζαγορίου

Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο για την Εκατονταετηρίδα της Σχολής Βελλάς, Ιωάννινα 2011

Επίσης, το Τμήμα Φιλολογίας οργανώνει Διεθνή Συνέδρια υψηλού κύρους, όπως το 6ο Διεθνές Συνέδριο Neograeca Medii Aevi (29.9-2.10.2005) και το 8ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας (30.8-2.9.2006), Ημερίδες, όπως Ημερίδα του Τμήματος Φιλολογίας: «Μετά το Πτυχίο τί;», Ιωάννινα, άνοιξη 2011 και διαλέξεις από διακεκριμένους επιστήμονες του εξωτερικού, καθώς και άλλες συναφείς επιστημονικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις. Ακόμη ο Τομέας Κλασικής Φιλολογίας με ελάχιστη δαπάνη οργανώνει από το 2002 και εξής ετήσιο Συμπόσιο Κλασικών Σπουδών όπου όλα σχεδόν τα μέλη του παρουσιάζουν την εν εξελίξει ερευνητική παραγωγή τους και στα περιορισμένα πλαίσια των οικονομικών του δυνατοτήτων προσκαλούν και ερευνητές από την Ελλάδα ή το εξωτερικό. Τα τελευταία χρόνια παρόμοια ετήσια συνέδρια οργανώνονται και από τους δύο άλλους τομείς (ΜΝΕΦ και Γλωσσολογίας).

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Πολλές δραστηριότητες των μελών του Τμήματος γίνονται γέφυρες σύνδεσης του Πανεπιστημίου και της κοινωνίας, όπως:

Οργανώσεις εκθέσεων στα Γιάννενα (π. χ. «Ηπειρώτες στη Βενετία, 16^{ος}-19^{ος} αι.» και εκτύπωση του καταλόγου «*Ηπειρώτες στη Βενετία (16^{ος}-19^{ος} αι.)*», *Έκθεση αρχαιικών τεκμηρίων*», Βενετία 2007 (σε συνεργασία με το Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini di Venezia): «Τα Ελληνικά Χειρόγραφα της Πόλεως των Ιωαννίνων»):

ενεργή συμμετοχή στη διάσωση της πολιτισμικής κληρονομιάς (π. χ. *Μονή Βουτσάς. Ιστορία και παράδοση, Χειρόγραφα και ‘σκιές’ χειρογράφων από το Ανατολικό*

Ζαγόρι, «Ιστορικά μνημεία, αρχεία, επιγραφές και άλλες μαρτυρίες από το Ανατολ. Ζαγόρι»·

διαλέξεις στη Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση·

ανοικτές διαλέξεις μετά από προσκλήσεις (π. χ. από τον Σύνδεσμο Φιλολόγων Θεσπρωτίας και Ιωαννίνων, τον Σύλλογο Φιλολόγων Κεφαλλονιάς 2006, την Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων, από τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων Δωδωναίων Εκπαιδευτηρίων: «Γλωσσική Παιδεία Σήμερα. Πραγματικότητα και Προοπτικές. Τι μπορούμε; Τι πρέπει να κάνουμε;», Ιωάννινα 2008), στο Διήμερο Συνέδριο για την «Ενίσχυση των Ανθρωπιστικών Σπουδών και την Επανίδρυση των Κλασικών Λυκείων», Αθήνα 2008·

συμμετοχή σε λογοτεχνικές εκδηλώσεις, παρουσιάσεις λογοτεχνικών έργων ή ποιητικών συλλογών, συμμετοχή σε κριτικές φιλολογικές-ποιητικές επιτροπές (π. χ. «Λυρική Παμβώτιδα»), αφιερώματα σε προσωπικότητες, συνεντεύξεις, δημοσιεύματα σε εφημερίδες (Καθημερινή, Βήμα, Αυγή, “Το Γρεβενίτι”), περ. *Πολίτης*),

εκδόσεις ποιητικών συλλογών (*Μονόφυλλο Α: Ποιήματα*)·

Με την ιδιότητα μελών Συλλόγων, επιστημονικών εταιρειών (π. χ. *Εταιρείας Ελλήνων Φιλολόγων, Εταιρείας Λογοτεχνών και Συγγραφέων Ηπείρου, Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών*) και διοικητικών συμβουλίων (π. χ. Συλλόγου Κυπρίων Ηπείρου) κ. ά.

4. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Τονίζεται ότι στο πλαίσιο του Τμήματος η εκπόνηση, η υλοποίηση και ολοκλήρωση των προσωπικών ερευνητικών σχεδίων και η αποτελεσματικότητα γενικότερα της ερευνητικής και διδακτικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ προσκρούουν σε σειρά σοβαρών προβλημάτων, που συνιστούν κάποτε αληθινή τροχοπέδη στην επιτυχή υλοποίηση κάθε σχεδίου. Τα προβλήματα αυτά μπορούν να εγγραφούν σε τέσσερις κατηγορίες:

Α. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση της ερευνητικής υποδομής του Τμήματος απαιτεί γενναία ενίσχυση και χρηματοδότηση. Θυμίζουμε πως η ερευνητική υποδομή του Τμήματος περιορίζεται σε πέντε Εργαστήρια, ο στοιχειώδης εργαστηριακός εξοπλισμός των οποίων φιλοξενείται σε αίθουσες που δημιουργήθηκαν μετά τη διαμόρφωση των χώρων των παλαιών Σπουδαστηρίων των Τομέων. Θυμίζουμε ακόμη ότι για τα τέσσερα Εργαστήρια προκηρύχθηκαν και καλύφθηκαν σχετικά πρόσφατα (ύστερα από πολυετή καθυστέρηση) οι θέσεις των Διευθυντών, ενώ το πέμπτο εργαστήριο (Αρχαίας Ελληνικής και Λατινική Γλώσσας) δεν έχει ακόμη διευθυντή.

Ωστόσο για τη σωστή λειτουργία των ως άνω εργαστηρίων και την επίτευξη των στόχων τους απαιτούνται επαρκής και σύγχρονος τεχνολογικός εξοπλισμός, οργάνωση στοιχειώδους βιβλιοθήκης (σήμερα παρατηρείται παντελής έλλειψη βιβλίων στα εργαστήρια) με την απόκτηση [τουλάχιστον για τα Εργαστήρια Κλασικής Φιλολογίας] βασικών λεξικών, στερεότυπων εκδόσεων κειμένων της αρχαίας Γραμματείας και βασικών θεωρητικών βιβλίων, ο εφοδιασμός τους με ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και, πάνω απ’ όλα ίσως, η άμεση στελέχωσή τους με εξειδικευμένο τεχνικό και γραμματειακό προσωπικό ή με μεταπτυχιακούς υποτρόφους.

Σημειώνεται ότι ο εξοπλισμός που αποκτήθηκε το 2005 για τις ανάγκες των Εργαστηρίων των Τομέων, αφού παρέμεινε συσκευασμένος και αναξιοποίητος για πολύ καιρό (λόγω της προβληματικής τότε διοίκησης του Τμήματος) σήμερα θεωρείται πλέον απαρχαιωμένος. Η κάλυψη των αναγκών του Τμήματος σε σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό και ο διορισμός τεχνικού προσωπικού και προσωπικού των Εργαστηρίων αποτελούν βασικές προτεραιότητες και αναγκαίες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του ερευνητικού του έργου.

Β. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο ατομικός εξοπλισμός που διατίθεται από το Πανεπιστήμιο στα μέλη ΔΕΠ (υπολογιστές, εκτυπωτές, κλιματιστικά κλπ) ανανεώνεται με μεγάλη δυσκολία και καθυστέρηση (από το οικονομικό μερίδιο των Τομέων), λόγω των συνεχώς μειούμενων πιστώσεων, ενώ η παράδοσή του στα νεοδιοριζόμενα μέλη καθυστερεί υπερβολικά. Αντίθετα η σύνδεση των γραφείων των μελών ΔΕΠ με τα κεντρικά ηλεκτρονικά δίκτυα είναι ικανοποιητική και διευκολύνει τη γρήγορη σύνδεση με το Internet και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail).

Γ. ΧΩΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ

Οι χώροι εργασίας των μελών ΔΕΠ χωρίς να μπορούν να χαρακτηριστούν ιδανικοί για την παραγωγή ερευνητικού έργου, είναι οπωσδήποτε ικανοποιητικοί: τα μειονεκτήματά τους απορρέουν από το γεγονός ότι στεγάζονται σε ένα κακοσυντηρημένο κτήριο, με πολλά προβλήματα, που, όπως προαναφέραμε, δεν φαίνεται να εξαλείφτηκαν με τις τελευταίες μικροεργασίες εξωτερικού εξωραϊσμού· ορισμένα μάλιστα γραφεία μελών ΔΕΠ παρουσιάζουν και ειδικότερα προβλήματα, όπως είναι η ελλιπής θέρμανση, ο κακός φωτισμός αλλά και οι προβληματικές ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, οι οποίες είναι απαγορευτικές για την εγκατάσταση και χρήση οιαδήποτε εξοπλισμού πέραν των στοιχειωδών ‘εργαλείων’ (υπολογιστή και εκτυπωτή). Σε καλύτερη κατάσταση βρίσκονται τα γραφεία του ΔΕΠ του Τομέα Κλασικής Φιλολογίας, καθώς με την πρόσφατη εγκατάσταση κλιματιστικών, που αποκτήθηκαν με επιβάρυνση του δικού του προϋπολογισμού, φαίνεται να έχουν λύσει το θέμα της θέρμανσης.

Πρέπει επίσης να βελτιωθεί η προβληματική (όχι μόνον αισθητικά) είσοδος του κτηρίου του Τμήματος: η αναγκαστική διέλευση των εισερχομένων από το γεμάτο καπνό κυλικείο και η μόνιμη πλέον εγκατάσταση κάποιων παλαιών και ογκωδεστάτων μηχανημάτων τυπογραφείου στον στενό και κακοφωτιζόμενο χώρο μεταξύ του ανελκυστήρα και του κλιμακοστασίου, που βυθίζουν κυριολεκτικά τον χώρο στο σκοτάδι, προδιαθέτουν άσχημα, θέτουν σε κίνδυνο τους διερχόμενους και αποτελούν αφορμή καθημερινής αγανάκτησης.

Τα προεκτεθέντα, στα οποία πρέπει να προστεθούν η κατάργηση των παλαιών Σπουδαστηρίων με τις πλούσιες βιβλιοθήκες τους, και η μεγάλη απόσταση που χωρίζει τα γραφεία του ΔΕΠ και τις αίθουσες διδασκαλίας των φοιτητών από την Κεντρική Βιβλιοθήκη δυσχεραίνουν αφάνταστα το διδακτικό και ερευνητικό έργο των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, αποβαίνουν σε βάρος του ερευνητικού και διδακτικού χρόνου και καθιστούν εξαιρετικά δύσκολη την παραγωγή επιστημονικού έργου στους χώρους του Τμήματος μεταθέτοντάς την κατά κανόνα εκτός Πανεπιστημίου, στη

Βιβλιοθήκη ή στους ιδιωτικούς χώρους των μελών ΔΕΠ. Από την άλλη πλευρά δυσχεραίνεται σημαντικά η ‘σύνδεση’ του φοιτητικού δυναμικού με τον πλούτο της Κεντρικής Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης.

Δ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η βασική υποδομή που χρειάζεται γενναία ενίσχυση και αύξηση των κονδυλίων είναι ο τομέας της Βιβλιοθήκης: ο θεωρητικός χαρακτήρας και η ακαδημαϊκή παράδοση των γνωστικών πεδίων του Τμήματος Φιλολογίας συνδέονται άρρηκτα με την επάρκεια, τον πλούτο και τη διηκενή ενημέρωση της Βιβλιοθήκης. Ανάπτυξη της ερευνητικής δραστηριότητας στον χώρο των θεωρητικών επιστημών δεν νοείται χωρίς καλή Βιβλιοθήκη. Η εμμονή στην άρνηση αναγνώρισης της ζωτικής σημασίας των βιβλίων για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες σημαίνει την καταδίκη τους, ενώ η συνεργασία και η αυξημένη συμμετοχή (συμβουλευτικού χαρακτήρα για θέματα παραγγελίας, κατάταξης βιβλίων, κ. ά.) μελών του Τμήματος Φιλολογίας στη διοίκηση της Βιβλιοθήκης κρίνεται απαραίτητη και αυτονόητη. Οι παρατηρήσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος στα Ατομικά Απογραφικά Δελτία επισημαίνουν τα εξής:

Υποραμμίζονται τα προβλήματα που προέρχονται από τη διάχυση των συλλογών της Βιβλιοθήκης του Τομέα Κλασικής Φιλολογίας στην Κεντρική Βιβλιοθήκη και η διάσπαση της ενότητας της συλλογής του Κλασικού Σπουδαστηρίου και πρέπει να θεραπευτούν επείγοντως.

Η αλλαγή του τρόπου παραγγελιών των βιβλίων που έπαυσαν να γίνονται απευθείας από τους Τομείς και τα ενδιαφερόμενα μέλη, η έλλειψη χρημάτων για προμήθεια νέων βιβλίων, η μη καταβολή των ποσών για την εξασφάλιση μόνιμης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και σε ψηφιοποιημένο υλικό δυσχεραίνουν το έργο του ερευνητή και καθιστούν αναγκαία τη βελτίωση και την καλύτερη οργάνωση της υπηρεσίας παραγγελιών και προμήθειας νέων βιβλίων.

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη παρουσιάζει ελλείψεις τόσο σε επίπεδο έντυπων συλλογών όσο και σε επίπεδο ψηφιοποιημένων περιοδικών και ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων με αποτέλεσμα οι ερευνητικές ανάγκες να μην καλύπτονται από τις υπάρχουσες συλλογές βιβλίων και περιοδικών (σε έντυπη μορφή) και από τις ψηφιακές υπηρεσίες της (ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων)

Κρίνονται απαραίτητες οι συνδρομές σε ψηφιοποιημένα επιστημονικά περιοδικά (π. χ. JSTOR, Muse, Questia και πολλά άλλα: ένα κατάλογός τους έχει αποσταλεί εδώ και αρκετόν καιρό στη διεύθυνση της Βιβλιοθήκης) και σε σειρές περιοδικών και εφημερίδων (π. χ. του 19ου αιώνα) σε ψηφιοποιημένη μορφή από το ΕΛΙΑ και άλλους συναφείς οργανισμούς.

Επείγουσα κρίνεται η γενναία ενίσχυση της χρηματοδότησης για την ενημέρωση της βιβλιοθήκης με νέες αλλά και παλαιότερες, ξενόγλωσσες και ελληνικές εκδόσεις, για νέες ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και βιβλιογραφίας (πρβλ. εκδοτικού οίκους PEETERS, BRILL, CAMBRIDGE, BLACKWELLS, OXFORD, κ.ά.).

Επισημαίνεται η δυνατότητα συνεργασίας με διεθνείς διαδικτυακούς φορείς, όπως το Google Books, το οποίο έχει ήδη ψηφιοποιήσει και επιτρέπει δωρεάν πρόσβαση σε πολυάριθμες παλιές και δυσεύρετες εκδόσεις Ελληνικών κειμένων και

μονογραφιών (π. χ. σειρά Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae, Patrologia Graeca κ. ά.).

Απαραίτητη κρίνεται η δυνατότητα πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις και ψηφιοποιημένους καταλόγους χειρογράφων αρχαίων κειμένων, ευρετηρίων φιλολογικών πατύρων και σε ψηφιοποιημένα παπυρικά έγγραφα, που δεν διακινούνται ελεύθερα στο διαδίκτυο.

Γενική είναι η διαπίστωση της ανάγκης απασχόλησης εξειδικευμένου προσωπικού (βιβλιοθηκονόμων με φιλολογική κατάρτιση, ώστε να μπορούν να κατανοήσουν τα προβλήματα, τις ανάγκες και τις απαιτήσεις ενός Τμήματος Φιλολογίας και γενικότερα των ανθρωπιστικών επιστημών) για να είναι περισσότερο αποδοτικός και αποτελεσματικός ο ρόλος του στην επιλογή και τη διεκπεραίωση των σχετικών παραγγελιών βιβλίων ή την ορθολογικότερη ταξιθέτηση των βιβλίων και των σειρών ή περιοδικών στους εσωτερικούς χώρους της Βιβλιοθήκης.

Πάντως αναγνωρίζεται η ιδιαίτερη προθυμία και επιμέλεια του προσωπικού της Βιβλιοθήκης να εξυπηρετήσουν τους επισκέπτες της.

Επισημαίνονται τέλος το υψηλό κόστος του διαδανεισμού, ιδίως όταν πρόκειται για βιβλία ή περιοδικά από το εξωτερικό, καθώς και των φωτοτυπιών, αλλά και η ελλιπής συντήρηση των φωτοτυπικών μηχανημάτων, πολλά εκ των οποίων βρίσκονται μόνιμα εκτός λειτουργίας και είναι μάλλον για απόσυρση.

Απαραίτητη κρίνεται επίσης η χορήγηση στα μέλη ΔΕΠ καρτών για τη δωρεάν χρήση των φωτοτυπικών μηχανημάτων της Βιβλιοθήκης, καθώς πολλά βιβλία αποκλείονται από τον κατ' οίκον δανεισμό και τα γραφεία των μελών απέχουν πολύ από τη Βιβλιοθήκη. Εξάλλου η επαναφορά αυτού του παλαιού προνομίου αποτελεί ένα ελάχιστο αντίδωρο για τον κόπο και τον χρόνο που δαπάνησαν τα παλαιότερα ιδίως μέλη ΔΕΠ του Τμήματος για την επιλογή, την παραγγελία και την απόκτηση όλων των φιλολογικών συλλογών των τεσσάρων Σπουδαστηρίων του Τμήματος Φιλολογίας. Ανάλογη πρόβλεψη απαιτείται και για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές α' και β' κύκλου. Τονίζεται επ' αυτού ότι ο χαρακτήρας και η φύση της φιλολογικής έρευνας απαιτεί πολύ περισσότερες φωτοτυπίες επιστημονικού υλικού απ' ό, τι ίσως συμβαίνει σε άλλους επιστημονικούς κλάδους.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στα ισχυρά **θετικά σημεία** του Τμήματος προσμετρώνται: Η ικανοποιητική έως υψηλή ποιότητα της διδασκαλίας, η ιδιαίτερα ικανοποιητική ποσοτικά παραγωγή ερευνητικού έργου ποιότητας και επιστημονικού κύρους, καθώς και η διεθνής αναγνώρισή του, παρά τις σοβαρές αντικειμενικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ στην άσκηση και των δύο σκελών της δραστηριότητάς τους: η εθελοντική και υπερωριακή προσφορά πολλών μελών που φτάνει κάποτε στην αυταπάρνηση θεραπεύουν κι αποκρύβουν πολλές από τις ελλείψεις και αστοχίες είτε της Πολιτείας είτε της κεντρικής παν/κής διοίκησης.

Αρνητικούς και ανασταλτικούς παράγοντες αποτελούν η δυσαναλογία διδασκόντων και διδασκομένων, αποτέλεσμα του υπερβολικά μεγάλου αριθμού των εισαγόμενων φοιτητών (παρά τις αλληπάλληλες επισημάνσεις και οχλήσεις προς το Υπουργείο Παιδείας) και των ελλείψεων σε διδακτικό προσωπικό· η συμμετοχή των μελών ΔΕΠ σε πολυάριθμες τριμελείς επιτροπές μεταπτυχιακών ή διδακτορικών διατριβών και σε πληθώρα εκλεκτορικών σωμάτων όλων των συναφών ελληνικών Τμημάτων· η καθυστέρηση καταβολής των σχετικών αποζημιώσεων· η κατάργηση του επιδόματος συμμετοχής σε εισηγητικές επιτροπές και εκλεκτορικά σώματα, παρόλο που αυτή προσθέτει σοβαρή υπερωριακή απασχόληση στο ήδη βαρύ διδακτικό, ερευνητικό και διοικητικό έργο των μελών ΔΕΠ, ιδιαίτερα των δύο ανώτερων βαθμίδων που επωμίζονται όλες τις διοικητικές θέσεις ευθύνης του Τμήματος· οι ακατάλληλες και επικίνδυνες κτηριακές εγκαταστάσεις· η ανυπαρξία ερευνητικής υποδομής και σύγχρονου τεχνικού εξοπλισμού και εργαστηριακών εγκαταστάσεων, τα προβλήματα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης, καθώς και η απουσία τεχνικού και γραμματειακού προσωπικού ή μεταπτυχιακών-διδακτορικών υποτροφιών. Η καταβολή κάποιων μεταπτυχιακών αποζημιώσεων υπό ορισμένες προϋποθέσεις δεν φαίνεται να λύνει το πρόβλημα.

Ο εξοπλισμός ανανεώνεται σποραδικά, με πρωτοβουλία των μελών ΔΕΠ, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι. Παρατηρείται απουσία συγκροτημένης πολιτικής για τη διάθεση πόρων και προσωπικού σε επίπεδο Σχολής και Πανεπιστημίου. Σήμερα η Γραμματεία του Τμήματος Φιλολογίας, με την πρόσφατη αφυπηρέτηση δύο έμπειρων υπαλλήλων (εκ των οποίων η μία κατείχε τη θέση Γραμματέως Τμήματος), τη μετακίνηση του τρίτου σε άλλη υπηρεσία και την τοποθέτηση στη θέση του Γραμματέως Τμήματος υπαλλήλου από εντελώς διαφορετικό υπηρεσιακό τομέα (Επιτροπή ερευνών) λειτουργεί με μεγάλη δυσκολία και χάρη στις φιλότιμες προσπάθειες του Προέδρου και των συνολικά τριών πρόθυμων υπαλλήλων.

Υπογραμμίζεται επίσης πως η επιστημονική και ερευνητική δραστηριότητα των μελών ΔΕΠ παρακωλύονται δραστικά εξαιτίας των αυξανόμενων (περιττών κατά τη γνώμη πολλών) γραφειοκρατικών διαδικασιών που εισάγονται και παγιώνονται στα ΑΕΙ και τείνουν να μετατρέψουν έναν ακαδημαϊκό λειτουργό της σε (διοικητικό) υπάλληλο γ' κατηγορίας ...

Παρατηρούμε ακόμη πως η οργάνωση του γραφείου των δημοσιευμάτων του Πανεπιστημίου χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή: πρέπει να βγει από την απομόνωσή του και να εξασφαλίσει την προβολή και την εμπορική διακίνηση των επιστημονικών εργασιών (πολλές εκ των οποίων είναι πολύ σημαντικές εργασίες στον χώρο τους: ορισμένες μάλιστα από αυτές έχουν τιμηθεί στο παρελθόν με διακρίσεις ξένων επιστημονικών εταιρειών, π. χ. από την Association pour l'encouragemnet des Etudes Grecques en France). Τις περισσότερες φορές η διακίνηση των παραρτημάτων της επιστημονικής επετηρίδας της Φιλοσοφικής Σχολής (*Δωδώνη*) γίνεται με προσωπικές ενέργειες και συχνά με οικονομική επιβάρυνση των συγγραφέων τους, κάτι που δεν μπορεί να συνεχιστεί.

Απαιτείται επομένως καλή οργάνωση και διακίνηση των βιβλίων που καλύπτουν τα ράφια της βιβλιοθήκης των Πανεπιστημιακών δημοσιευμάτων: έκδοση δελτίων τύπου· συνεργασία με εκδοτικούς οίκους και βιβλιοπωλεία του

εσωτερικού και εξωτερικού· έκδοση πλήρως ενημερωμένων έντυπων και ηλεκτρονικών καταλόγων με σύντομες περιλήψεις των περιεχόμενων βιβλίων και βιογραφικά των συγγραφέων· σύνδεση με διαδικτυακούς τόπους· αποστολή των βιβλίων σε συναφή ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά, Πανεπιστήμια, Βιβλιοθήκες, Ινστιτούτα κ. ά. Έτσι μόνον θα γίνουν καλύτερα γνωστά τα δημοσιεύματα του Τμήματος και θα ενταχθεί η «Δωδώνη» μεταξύ των εφάμιλλων επιστημονικών επετηρίδων και σειρών του εξωτερικού και τελικά θα ενισχυθεί η διεθνής προβολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Η τελευταία προσπάθεια του Γραφείου δημοσιευμάτων για ηλεκτρονική γνωστοποίηση των δημοσιευμάτων είναι επαινετή ως αρχή, απαιτούνται όμως και πολλά άλλα.

Η προοπτική ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δυνατοτήτων του Τμήματος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη θεραπεία των σοβαρών αντικειμενικών δυσχερειών από τις οποίες το Τμήμα χειμάζεται και αναφέρθηκαν αναλυτικά στην παρούσα έκθεση. Ωστόσο το Τμήμα Φιλολογίας και μέσα στις σημερινές δυσχερείς κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες καταφέρει χάρη στην ανιδιοτελή προσφορά, την αυταπάρνηση, την αφοσίωση πολλών πεφωτισμένων εργατών της, *παλαιῶν τε και νέων*, να διακριθεί στο πολύπτυχο: επιστήμη, διοίκηση, παιδαγωγία και ευθύνη· να παίζει ουσιαστικό εκπαιδευτικό και ερευνητικό ρόλο και να αποτελεί πνευματικό φάρο και φυτώριο ικανών φιλόλογων και νέων επιστημόνων, κυψέλη εργατικών ερευνητών, και με το επιστημονικό και παιδαγωγικό αποτύπωμά του να χαίρει της ελληνικής και διεθνούς αναγνώρισης.

Ιωάννινα 22-11-2011

Η συντάκτρια της έκθεσης

Ελένη Χουλιάρá-Ράιου
Καθηγήτρια Τμήματος Φιλολογίας
επικεφαλής της ΟΜΕΑ